րում։ Ձեռնարկութիւնը մեծ չէր լինիլ, որովհետև շատ կարճ միջոցում կարելի է Թերութիւններից շատերը ուղղել. իսկ գրքոյկի տիպը, իր վատ Թղթով հանդերձ, երևի, մի քանի տասնեակ րուբլուց աւելի նստած չի լինիլ, չը նայած որ գինը 30 կոպէկ է նշանակուած։

Ա. Ա.

ՄԵԼԻՔ-ՇԱՀՆԱԶԱՐԵԱՆՑ ԿՈՍՏԱՆԴԻՆ. «ՓՇՐԱՆՔ» (Նուէր հայ երեխաներին)։ Շուշի, տպարան Հոգևոր Տեսչութեան, 1888 Թ., փոքր քառածալ, 70 երես, տառ № 12. գինն է 15 կոպէկ։

Մաքուր ու կոկիկ լեզուով [1]) գրուած այս գրքոյկը պարունակում է իր մէջ մի քանի արձակ ու ոտանաւոր հատուածներ մանկական ընթերցանութեան համար։ Արձակ գրուածներից մի քանիսը նոյնպէս չափով են գրուած, բայց ոչ ոտանաւորի ձևով շարուած. օրինակ, «Մի պատկեր գարնանային կեանքից» կտորը։

Ոտանաւորներից յաջող է «Դարբինը», մասամբ էլ «Մի պատկեր գարնանային կեանքից»-ը. իսկ միւսները չ'ունին բանաստեղծական արժանաւորութիւններ, նրանք գրուած են այս ձևով. «Հօտը ցրուել է, նախիրը փախել, ձիերը խրտնել, դէս ու դէն ընկել, հաւքերը Թռել բունի մէջ պահուել, հովիւ, հորթարած, փայտահատ, կովարած, ամենքն էլ իրանց գործերը Թողած՝ Թփերի տակին մնացել են սառած»... (երես 14) և այսպէս ամբողջ երեսներ։

Այդ տեսակ նկարագրութիւնները գուցէ մեքենայական ընթերցանութեան համար պէտքական լինին, բայց հազիւ Թէ երեխաների հետաքրքրութիւնը շարժեն։ Բոլորովին այլ տպաւորութիւն են անում «Գիշերապահ Մկօյի երազը» ու «Եւրոպայի և Կովկասի անբան անասունները» [1]) վերնագրերով հետաքրքրական, կենդանի ու բնական ձևով գրուած և գեղեցիկ տենդենցիա պարունակող յօդուածները։ Աւելորդ են «Հայթուխ»-ի վերջին տողերը՝

«Տխուր երեսով ալիք է մաղում,
Ալիք է մաղում և խոր հառաչում...» (երես 41)։

Ինչու, ինչ պատահեց յանկարծ. գուցէ բազմակէտների տակ ծածկուածը երեխաներին է Թողնում լրացնել։

Այսպէս, ուրեմն, վերև նշանակած յաջող յօդուածները ցոյց են տալիս, որ պ. Կ. Մելիք-Շահնազարեանցը կարող է մանկական ընթերցանութեան համար լաւ պատկերներ գրել և որ երեխաներին առաջարկող այս «Նուէրը», ընդհանրապէս, արժէ տալ երեխաների ձեռքը։

Լ. Ս.

---

1) Թէև պատահում է այնպիսի մի դարձուածք՝ «կամԹէ փոխարէն», խոտ են արածում (երես 8)։

1) Երեխաների համար կարելի էր և առանց «Ֆիլլիէտօնի» խօսքի եօլա գնալ։